

Humanitarna udruga Duga Vukovar
Sajmište 23, 32000 Vukovar
Tel.: +385 (032) 400 195
www.duga-vukovar.hr
e-mail: udrugadugavu@gmail.com

Republika Hrvatska
Ministarstvo unutarnjih poslova

Ulica grada Vukovara 33
10000 Zagreb

Poštovani,

krajem 2021. godine, u sklopu projekta „Prepoznaj, reagiraj i reci stop !“ , istraživački tim naše Udruge proveo je istraživanje čiji cilj je bio ispitati prepoznaju li osobe starije životne dobi nasilje te jesu li mu bili izloženi (istraživački rad u cijelosti možete pronaći na internet stranici Humanitarne udruge Duga Vukovar).

Problem nasilja nad osobama starije životne dobi nažalost predstavlja čestu pojavu u društvu, a posebno je zabrinjavajuća činjenica da fenomen nasilja nad starijim osobama pokazuje tendenciju povećanja učestalosti. Uslijed kontinuiranog povećanja udjela starijih osoba u općoj populaciji mnogi stručnjaci iz različitih društvenih znanosti problem nasilja nad starijim osobama navode kao jedan od značajnijih problema budućnosti, te upozoravaju na važnost prevencije istog.

U istraživanju provedenom na uzorku od 305 osoba, starosti od 55 do preko 85 godina, sa područja Vukovarsko-srijemske županije došli smo do zabrinjavajućih podataka prema kojima svaka četvrta starija osoba trpi neki oblik nasilja (od pojedinačnih verbalnih incidenata blažeg intenziteta do teških oblika kontinuiranog fizičkog nasilja). Kao najčešći oblici nasilja navode se psihičko, fizičko i ekonomsko nasilje, a potom slijede duhovno i seksualno nasilje, te zanemarivanje. Važno je napomenuti da ne postoje bezazleni ili manje bitni oblici nasilja i da svaki pojedinačni čin nasilja ostavlja teške posljedice na zdravlje i blagostanje osobe. Možda i najalarmantniji podatak predstavlja činjenica da polovina žrtava nasilje nije prijavila, čak se nije ni povjerila bliskoj osobi, dok samo 20 posto slučajeva nasilja završava prijavom nadležnim institucijama. Kao glavne razloge neprijavlivanja ispitanici su naveli osjećaj sramote, nepovjerenje u institucije i strah od posljedica, odnosno strah da prijavljivanjem nasilje neće prestati nego dodatno eskalirati nakon što slučaj prođe kroz policijsku obradu i nasilnik bude oslobođen.

Unaprijed se ograđujući da se rezultati istraživanja odnose na specifičnu lokalnu sredinu šireg područja grada Vukovara (mada na slične rezultate ukazuju i istraživanja provedena na području cijele Republike Hrvatske, kao i pregled literature iz drugih krajeva svijeta), sa punim razumijevanjem i povjerenjem u odgovoran i predan rad djelatnika MUP-a, ne možemo se oteti utisku da kada je u pitanju djelotvornost u prevenciji nasilja nad starijim osobama postoji još mnogo prostora za napredak. Ponavljajući podatak da većina slučajeva nasilja nikada i ne bude prijavljena policiji ili nekoj od drugih nadležnih institucija i ističući stav da sprječavanje i prevencija nasilja nije obaveza samo službenih institucija, već da društvo u cjelini ima odgovornost da zaštiti starije osobe kao ranjivu populaciju i u tom poslu pomogne službenim institucijama predlažemo da dio dostupnih resursa odvojite na osnivanje i koordiniranje timova sačinjenih od volontera/društvenih aktivista/ članova organizacija civilnog društva koji bi pri

radu koordiniranom sa kontakt policijom obilazili starije osobe i prijavljivali policiji eventualne znake nasilja.

Socijalna izoliranost jedan je od najznačajnijih rizik faktora nasilja nad starijim osobama. Osobe bez izgrađene socijalne mreže potpore predstavljaju najranjivije članove društva i najmanje su sklone prijaviti nasilnike. Ako uzmemo u obzir da veliki dio starije populacije žive u samačkim kućanstvima, ali i da je priroda odnosa žrtva-nasilnik sa psihološkog aspekta veoma složena pa najčešće uključuje bliske i osobe od povjerenja, mnogim pojedincima koje trpe nasilje potreban je dodatni poticaj u prevladavanju psiholoških barijera pri prijavi nasilja. Timovi civila, koji bi prethodno prošli proces edukacije i treninga u relevantnim i potrebnim vještinama i koji bi djelovali na vezi sa lokalnim policijskim postajama i organizacijama civilnog društva, predstavljali bi neformalnu ili polu-formalnu sponu i prelaznu kariku između neprijavlivanja nasilja i institucionalne obrade istog. Konkretni zadaci članova ovih timova uključivali bi periodično obilaženje starijih osoba na području za koje je svaki član tima zadužen, razgovor sa starijim osobama, obraćanje pozornosti na vidljive i latentne znake nasilja i prijavljivanje eventualnih znakova policiji, potporu i osnaživanje osobe da sama prijavi nasilje i u konačnici član tima može uputiti stariju osobu na nadležnog policajca. Prvi kontakt članova tima sa starijom osobom realizirao bi se preko treće osobe u koju starija osoba ima povjerenje, sa ciljem postepenog razvijanja odnosa povjerenja i prijateljstva između starije osobe i člana tima. Na taj način starije osobe percipirale bi člana tima kao nekog kome se mogu neformalno obratiti za savjet i tko im može biti oslonac u (često teškom) koraku ka formalnim oblicima prijavljivanja.

Ovakvi timovi mogli bi funkcionirati na volonterskoj bazi ili financirani od strane različitih državnih i fondova Europske unije, a kao najbolji indikator korisnosti ovakvih akcija mogu se uzeti primjeri zemalja poput Nizozemske ili Norveške u kojima slične inicijative već postoje i daju zadovoljavajuće rezultate.

U realizaciji ovog poduhvata naša Udruga, a vjerujem i mnoge druge organizacije i udruge diljem RH spremne su vam ponuditi pomoć i suradnju, sve u cilju senzibilizacije društva na probleme starije populacije i sprečavanje nasilja nad najranjivijom dobnom skupinom.

S poštovanjem,

U Vukovaru, 03.06.2022. godine.

Humanitarna udruga Duga Vukovar